

Sygn. akt IV U 1596/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2016r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Koronowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Tomaszewska

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2016r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania A. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 13 października 2015r. znak: (...)

o wysokość emerytury

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 1596/15

UZASADNIENIE

Skarżąca A. G. wniosła odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 13 października 2015r. znak: (...). Ubezpieczona twierdziła, że organ rentowy błędnie obliczył emeryturę, która została obniżona w stosunku do dotąd otrzymywanej.

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podnosząc, iż podstawę do przeliczenia stanowił art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie Dz.U. z 2015r., poz. 748 ze zm.; dalej: ustawa emerytalna), jako że organ rentowy uzyskał nowe dowody wpływające na wysokość kapitału początkowego, a w konsekwencji emerytury.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona od 9 marca 1991r. była uprawniona do renty inwalidzkiej, a następnie do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 20 kwietnia 2010r. przyznano skarżącej emeryturę z urzędu od dnia 27 kwietnia 2010r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Następnie na wniosek ubezpieczonej została jej przyznana emerytura w kwocie zaliczkowej od 1 maja 2010r., czyli od miesiąca zgłoszenia wniosku. W decyzji tej organ rentowy ustalił wnioskodawczyni emeryturę w korzystniejszej wysokości na podstawie art. 26 ustawy, tj. z systemu zreformowanego. Decyzją z dnia 28 maja 2010r. ponownie został ustalony wnioskodawczyni kapitał początkowy, tzn. do jego obliczenia uwzględniony został okres składkowy w wymiarze 26 lat, 9 miesięcy i 18 dni (321 miesięcy) oraz okres nieskładkowy w wymiarze 2 miesięcy i 25 dni (2 miesiące). W takim samym wymiarze zostały ubezpieczonej uwzględnione okresy ubezpieczenia do ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 53 ustawy, a więc przy obliczeniu emerytury według starych zasad. Emerytura była wypłacana nadal według korzystniejszego wariantu, tj. na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej (emerytura obliczona według nowych zasad).

W dniu 1 czerwca 2015r. ubezpieczona złożyła wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego w związku z przeliczeniem urlopu wychowawczego według ustawy z dnia 5 marca 2015r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r. poz. 552; dalej: ustawa zmieniająca). Na wezwanie organu rentowego wnioskodawczyni przedłożyła odpis skrócony aktu urodzenia dziecka, zaświadczenie o zatrudnieniu w Zakładach (...) w E. od dnia 7 sierpnia 1967r. do 9 marca 1991r., z którego wynika, że w okresie od 18 marca 1978r. do dnia 31 sierpnia 1980r. przebywała na urlopie wychowawczym, oraz świadectwo pracy z tego samego okresu zatrudnienia, z którego wynika ten sam okres urlopu wychowawczego.

Wobec powyższego decyzją z dnia 3 sierpnia 2015r. pozwany ponownie ustalił skarżącej kapitał początkowy. Do ustalenia jego wysokości uwzględnione zostały okresy ubezpieczenia składkowe w wymiarze 24 lata, 4 miesiące i 5 dni (292 pełne miesiące), nieskładkowe z tytułu opieki nad dzieckiem w wymiarze 2 lata, 5 miesięcy i 14 dni (29 pełnych miesięcy) oraz nieskładkowe pozostałe w wymiarze 2 miesiące i 25 dni (2 pełne miesiące). W związku z ponownym ustaleniem kapitału początkowego zaskarżoną decyzją przeliczono emeryturę ubezpieczonej. Wysokość emerytury ustalona na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej uległa istotnemu obniżeniu z powodu uwzględnienia okresu urlopu wychowawczego jako okresu nieskładkowego, natomiast wysokość emerytury ustalonej na podstawie art. 26 uległa nieznacznemu obniżeniu, tj. z kwoty 1.680,62 zł do kwoty 1.680,37 zł.

(bezsporne, ponadto przywołane decyzje, wniosek, odpis skrócony aktu urodzenia, zaświadczenie i świadectwo pracy – w aktach organu rentowego)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie było nieuzasadnione, gdyż przeliczenie emerytury dokonane zostało prawidłowo, w tym w konsekwencji przeliczenia kapitału początkowego.

Należy zaznaczyć, że stan faktyczny sprawy był bezsporny, spór dotyczył wyłącznie zastosowania przez organ rentowy przepisów prawa w sposób prowadzący do obniżenia emerytury.

Wobec tego należy wskazać, że zgodnie z art. 175 ust. 4 ustawy emerytalnej ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114 tej samej ustawy. Tenże art. 114 ustawy emerytalnej stanowi w ust. 1, że prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Sytuacja uregulowana cytowanymi przepisami zachodziła w rozpatrywanej sprawie, tak więc organ rentowy był uprawniony do kwestionowanego przeliczenia, skutkującego obniżeniem świadczenia, notabene niewielkim.

Należy zaznaczyć, że ustawa zmieniająca wprowadziła do ustawy emerytalnej z dniem 1 maja 2015r. m.in. art. 174 ust. 4a, zgodnie z którym przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 tej ustawy stosuje się jej art. 53 ust. 1 pkt 2. Przepis ten oznaczał w praktyce, że przy obliczaniu kapitału początkowego (i w konsekwencji nowej emerytury) zamiast – jak przed majem 2015r. – przyjmować, że każdy rok sprawowania opieki nad dzieckiem (np. w ramach urlopu wychowawczego) uwzględnia się po 0,7% podstawy wymiaru, miał on być uwzględniany jako 1,3% podstawy wymiaru.

Przed złożeniem przez skarżącą wniosku z dnia 1 czerwca 2015r. o przeliczenie świadczenia organ rentowy nie miał wiedzy o tym, że skarżąca korzystała z urlopu wychowawczego. Okoliczność taka nie wynikała dotąd z żadnego z zebranych w aktach pozwanego dokumentów. Stąd też przed ostatnim przeliczeniem kapitału początkowego i w konsekwencji emerytury, zarówno kapitał początkowy jak i emerytura skarżącej były obliczone wadliwie z przyczyn niezależnych od organu rentowego (w praktyce były one zawyżone, w szczególności stara emerytura – z art. 53 ustawy emerytalnej), jako że część uwzględnionego okresu składkowego była w rzeczywistości okresem nieskładkowym.

Należy wyjaśnić, że nieznaczna różnica (zmniejszenie o kilkadziesiąt groszy) emerytury obliczonej według nowych zasad (na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej) wynika z rozdzielenia przy ponownym ustaleniu kapitału początkowego okresu urlopu wychowawczego od okresu składkowego i odrębnego przeliczenia tego okresu, a w konsekwencji związanych z tym zaokrągleń przy działaniach matematycznych przeprowadzonych zgodnie z zasadami określonymi w art. 174 ustawy emerytalnej, pomimo przyjęcia tożsamej podstawy wymiaru kapitału początkowego, tj. kwoty 1.101,98 zł. W decyzji z dnia 28 maja 2010r., dotąd ustalającej kapitał początkowy (k.29-30 pliku emerytalnego) obliczenie to wyglądało następująco: $293,01 \text{ zł} \times 100\%$ (maksymalny współczynnik proporcjonalny) = 293,01 zł + 321 m-cy składkowych po $1,3\% / 12 \times 1.101,98 \text{ zł} = 383,27 \text{ zł}$ + 2 m-ce nieskładkowe po $0,7\% / 12 \times 1.101,98 \text{ zł} = 1,32 \text{ zł}$, co razem dawało kwotę 677,60 zł, która pomnożona przez średnie dalsze trwanie życia 209 m-cy dawała na dzień 1 stycznia 1999r. kapitał początkowy w wysokości 141.618,40 zł. Z kolei w decyzji z dnia 3 sierpnia 2015r. (k.52-53 pliku emerytalnego) obliczenie przedstawiało się następująco: $293,01 \text{ zł} \times 100\%$ (maksymalny współczynnik proporcjonalny) = 293,01 zł + 292 m-ce składkowe po $1,3\% / 12 \times 1.101,98 \text{ zł} = 348,56 \text{ zł}$ + 29 m-cy nieskładkowych po $1,3\% / 12 \times 1.101,98 \text{ zł} = 34,60 \text{ zł}$ + 2 m-ce nieskładkowe po $0,7\% / 12 \times 1.101,98 \text{ zł} = 1,32 \text{ zł}$, co razem dawało kwotę 677,49 zł (o 11 gr niższą niż w poprzedniej decyzji), która pomnożona przez średnie dalsze trwanie życia 209 m-cy dawała na dzień 1 stycznia 1999r. kapitał początkowy w wysokości 141.595,41 zł (różnica to 11 gr x 209 m-cy, czyli 22,99 zł). Pozostałe zasady obliczenia nowej emerytury (z art. 26 ustawy emerytalnej) nie zostały przez pozwanego zmienione, a tym samym nie zostały naruszone. W przypadku skarżącej emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia zwaloryzowanego kapitału początkowego (wcześniej – decyzja z 21 czerwca 2010r. k.31-33 pliku emerytalnego – 356.597,08 zł, zaś w zaskarżonej decyzji – 356.539,22 zł) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia ubezpieczonej na emeryturę, czyli 247,50 m-ca.

Prawidłowe było również znaczne obniżenie emerytury obliczonej według starych zasad (na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej), przy czym w praktyce nie jest ona skarżącej w taki sposób wypłacana, jako mniej korzystna. Wynika to stąd, że ustawa zmieniająca nie zmieniła zasad obliczania starej emerytury – nadal okresy sprawowania opieki nad dziećmi uwzględniane są po 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok. Trzeba przy tym zaznaczyć, że wysokość kapitału początkowego nie wpływa na wysokość starej emerytury.

Skoro przedstawione okoliczności pozwalały organowi rentowemu na dokonanie zgodnie z przepisami ustawy emerytalnej kwestionowanego przeliczenia, to odwołanie nie mogło skutkować zmianą zaskarżonej decyzji. W związku z tym odwołanie podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴§1 kpc.